

культура

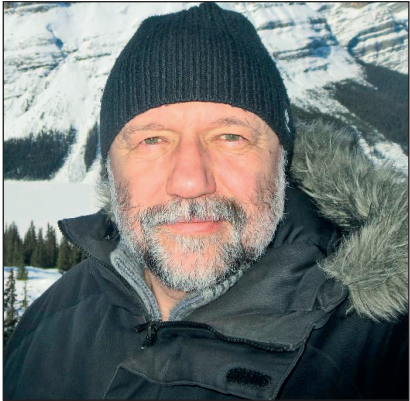
щоп'ятниці

всеукраїнський тижневик 20 березня 2015 р.

і життя

Україна

Канада

США

Англія

Ліна КОСТЕНКО
справжнім воїнам світла

Фотознімок Романа РАТУШНОГО

Кирило СТЕЦЕНКО, композитор, голова Київської «Провітри»:

Ліна Костенко для мене значно більше, ніж геніальна поетеса. Притаманні їй артистична афористичність, безжальна правдивість і водночас беззахисно-щира парадоксальність не лише підносять її на олімп недосяжної класики, а й прокладають духовні канали зв'язку з омріяним майбутнім.

Постать Ліни Костенко винятково у часи затуманених вершин. Її світ став і «таємничим островом», і «золотим віком» соборної української душі.

Юрій ЛУЦЕНКО, народний депутат, Блок Петра Порошенка:

Ліна Василівна – моя улюблена поетеса. Сама згадка про неї створює особливий настрій у моїй душі. Її творчість стала знаковою і в моєму особистому житті. Коли я сидів у в'язниці, то ми з дружиною робили закладки в збірках її поезії і таким чином немов перемовлялися між собою. У мене в робочому кабінеті Верховної Ради на столі й зараз лежить її книга. Шекспір і Ліна Костенко – завжди зі мною.

Борис ГУМЕНЮК, поет, заступник командира добровольчого батальйону ОУН:

Ми серйозно почали читати у 80-ті, коли ще не мали ані Стуса, ані Ігоря Калинця. І читали Ліну Костенко, Миколу Вінграновського. Я гадаю, що покоління шістдесятників виплекало великих поетів.

Ліна Василівна – одна з найвеличніших постатей ХХ століття та всієї української поезії. Вона однією з перших ламала ґрати, які називалися Радянським Союзом, тоді, коли цього ще не робив ніхто. Молоді українці долають ці ґрати, а війна – це відблиски «совєтчини» і «московщини», яка хоче тримати нас закутими в кайдани.

Поезія Ліни Костенко швидко запам'ятовується. Не можна на передовій читати з пам'яті Ігоря Калинця, а Ліну Костенко, – залюбки.

Юрій СТАРЧЕВОД, музикант:

Ліна Костенко – це Людина, геніальним словом якої я захоплююся, красою та глибиною думок якої зачаровуюся й надихаюся. Завдяки їй творам я звертаю увагу на цікаве і важливе, вчуся любити і бути небайдужим, цінувати рідне і справжнє... З огляду на це, в мене просто не залишається іншого вибору – я можу тільки любити й поважати її. І дякувати за кожне слово!

Тетяна ЧОРНОВІЛ, народний депутат, фракція «Народний фронт»:

Так уже склалося, що в моїй родині, коли я була школяркою, книжок майже зовсім не було.

Мої батьки – технарі-програмісти, тож усе, що я мала змогу принагідно читати, було винятково з Інтернету.

На жаль, власне на книги у батьків не вистачало грошей... Але поетичні книжки Ліни Костенко мене так було зацікавили, що я позичала їх у своїх друзів.

Тому творчість Ліни Василівни Костенко надихає мене на патріотизм у ці дуже скрутні для України часи.

Ось, наприклад, слова поетеси, які нині на думці: «...не можна ворога любити...»

Ігор ЛІХОВИЙ, перший заступник міністра культури України:

Для мене Ліна Костенко є уособленням нашого часу, мірилом його щирості та правдивості. Уже й не пам'ятаю, коли вперше почув про цю дивовижну жінку, але в моїй уяві поетеса невіддільна від «Марусі Чурай». Потім було «Берестечко», окремі поезії й цілі цикли, що здатні підняти глибокі пласти історії, відкрити нові обшири українських світів і здобити хвили емоцій.

Ліну Костенко, здається, просто неможливо примусити діяти за чужим сценарієм. Як і передбачити її власні дії. А почуття гідності поетеси колись, можливо, визнають еталонним.

Передусім згадується кілька моментів із нашого спілкування – і всі вони із серії «незабутні»: коли всі ми окрилені передчуттям змін – швидше очікуваних, ніж реальних, – у феєричну ніч інавгурації Президента Ющенка в Українському домі чи несподівана зустріч у Чорнобильській зоні, де Ліна Василівна, активний дослідник і рятівник скарбів Польської Атлантиди, сприймалася природно в колі колег і водночас велично – як лідер цієї героїчної експедиції.

Остап СТУПКА, актор, народний артист України:

Наша сім'я завжди з повагою ставилася до Ліни Костенко. Її твори часто читав батько, влаштував цілі поетичні концерти. А я був якось ведучим її вечора творчості. Потім ми разом їхали в купе СВ-вагона, і вона просто там написала для мене вірш на форзаці своєї книжки. Він для мене дуже дорогий. Творчість Ліни Костенко невмируща. Сьогодні її поезія надихає нашу націю на самоствердження і боротьбу за свободу.

Дмитро ЛАЗУТКІН, поет, телеведучий:

Ліна Костенко для мене є, можливо, найбільш рідним автором в українській літературі та, однозначно, головною жінкою за всю історію світової поезії. Причому з часом її вплив на мене стає все більшим. Якщо десять років тому я міг

Пригадується поетеса й на відкритті виставки врятованих чорнобильських старожитностей у квітні 2006 року (очевидно, саме там і було зроблено це фото); під час дискусії із Президентом щодо перспектив атомної енергетики, на вечорі поезії у Театрі Івана Франка, під час триумфальної презентації «Записок українського самашедшого».

Але попри те, що вже було, мені чомусь віриться, що Ліна Костенко – це те, що ще буде...

поблажливо поставитися до необережних висловлювань щодо її творчості, то зараз усі закиди щодо «пафосності й моралізаторства» Ліни Костенко викликають у мене естетичну відразу.

Переконаний, що її віршам притаманна саме та музичність, якої подекуди катастрофічно бракує сучасним авторам. Щодо прози Ліни Василівни не казатиму нічого, але її поезія справді окриляє. Люблю цей політ!

Микола ЖУЛИНСЬКИЙ, директор Інституту літератури імені Т. Шевченка НАНУ:

Українська нація має свого поета і мислителя, національного речника Духу – Ліну Костенко. Відомого у своєму народі письменника. І невідомого, бо її книг не можна придбати. Мізерні тиражі. До болю. І хоча «все називається Україною», але книги в державі не назвали українською. Бо її немає. Але є Ліна Костенко – велика поетеса пророчої місії свого народу, до голосу якої не може цей народ дослухатися.

Стихія Ліни Костенко – боротьба. Боротьба за слово, закріплене образною енергією відродження й новонародження в читацькій уяві й свідомості, слово ідейно вибухове, пекельно гаряче до вигорання в емоційному переживанні.

Богдан БЕНІУК, актор, народний артист України:

Про популярність Ліни Костенко свідчить і те, що абітурієнти театральних вишів читають поезії трьох авторів: Івана Франка, Тараса Шевченка і Ліни Костенко. Вона вже в компанії класиків нашої культури.

Під час їзди в машині я часто слухаю, як твори поетеси читають найпопулярніші актори. Мене її творчість проймає і надихає. Вражаюче, що її слово завжди актуальне і співзвучне часові.

Юрій ПЕРОГАНИЧ, засновник ГО «Вікімедіа Україна»:

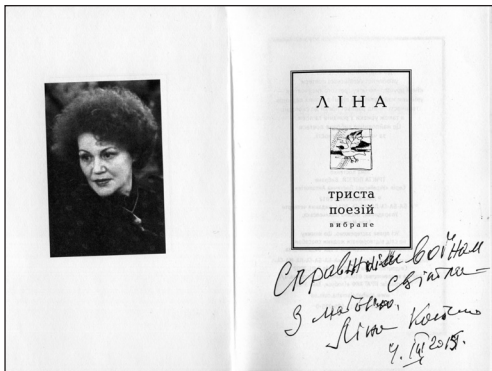
Ліна Василівна є для мене великим філософом. Чого вартий лише один вірш поетеси «Притча про небесне тіло». Ще – причиною гордості від того, що з понад двохсот редагувань у статті «Вікіпедії» про Ліну Костенко сім зроблені мною.

Ліна КОСТЕНКО. Автографи на збірках поезій, подарованих бійцям АТО. Публікуються вперше

*У жах, і кров, і сльоза, і біль,
і клеті хижої орди,
Маленьким сірий чоловічок
Накоїв чорної біди.*

*Це звір огидної породи,
Лох-Несс холодної Неви.
Куди ж ви дивитесь, народи?!
Сьогодні ми, а завтра – ви.*

*Лицарям України,
Найкращим хлопцям
на світі – з любов'ю
Ліною Костенко
4. 10. 2015.*

Ліна КОСТЕНКО долучилася до гуманітарної акції «Другий фронт АТО»

Андрій БЕРЕЖИНА

Ліна Костенко
приєдналася до
гуманітарної акції,
започаткованої торік
у липні журналістами
Національного
газетно-журнального
видавництва
Міністерства
культури України.

Вона передала редакції тижневика «Культура і життя» кілька збірок власних поезій.

На титулі однієї з книг Ліна Василівна написала рядки з неопублікованої поезії:

*І жах, і кров, і смерть, і відчай,
І клеті хижої орди,
Маленький сірий чоловічок
Накоїв чорної біди.*

*Це звір огидної породи,
Лох-Несс холодної Неви.
Куди ж ви дивитесь, народи?!
Сьогодні ми, а завтра – ви.*

У переддень ювілею видатної української поетеси, її донька професор Оксана Пахльовська разом із журналістами Мінкультури вручила в Національному агентстві «Укрінформ» подарунки бійцям добровольчого батальйону Міністерства внутрішніх справ України «Київ-1», які

Оксана ПАХЛЬОВСЬКА передає книги Ліни КОСТЕНКО комбату Віталію САТАРЕНКУ. Фотознімок Романа РАТУШНОГО

вирушають на фронт для ротації у район села Мар'їнки.

«Хлопці, які стоять поряд із нами, зараз їдуть на Донбас. Вони захищають не тільки Київ, не тільки Україну, а й усю Європу, все людське на цій землі.

І хоч би що ми зробили – цього буде замало. Що таке перемога за цих умов – я не знаю. Та все одно перемога буде наша, адже людське завжди перемагає, як би не було страшно і важко. Моя мама передає вам,

дорогі воїни, величезне вітання, величезну повагу і величезну любов. А ще радість і щастя, що в нас є такі чоловіки, яких, мабуть, ніде немає», – сказала Оксана Пахльовська.

Бійці батальйону, своєю чергою, висловили подяку Ліні Костенко за книги, зазначивши, що духовна підтримка дуже важлива для воїнів.

Співробітники «Укрінформ» передали бійцям чергову гуманітарну допомогу для зони АТО. Зокрема, на фронт

везуть пакунки з одягом, дитячі іграшки, солодощі.

Командир батальйону «Київ-1» Віталій Сатаренко подякував найактивнішим учасникам безстрокової гуманітарної акції «Другий фронт АТО»: журналістам «Укрінформ», Національного газетно-журнального видавництва, Першого національного телеканалу, Видавничого дому «Пам'ятки України» і волонтерам благодійних організацій.

Вельмишановна
Ліно Василівно!

Будь-яка дорога вимагає вказівників і орієнтирів, без яких мандрівник просто не дійде до мети. Життя – це подвійна дорога, в якій головні

орієнтири – моральні, бо без них обов'язково переплутаєш мету і сенс буття. Ліна Костенко стала саме таким моральним орієнтиром для мільйонів українців.

Важко тепер уявити моральну Україну без Вашої, пані Ліно, присутності, твердості, принциповості й одночасно любові до країни, до народу. Ваш приклад показує, що чес-

ність і боротьба за моральні цінності роблять людину сильнішою!

За Вашими думками і Вашою творчістю багато українців зв'язують свої внутрішні годинники життя, щоб не збитися з дороги, не запізнитися з розумінням нашої ситуації, щоби раптом не втратити надії й любові до нашої рідної землі!

Навіть Ваше мовчання звучить в Україні голосніше, ніж більшість парламентських промов!

Будьте щасливі, здорові, будьте поруч, будьте й надалі собою! З Днем народження Вас, пані Ліно!

Андрій КУРКОВ,
голова Видавничої ради
Національного газетно-журнального видавництва

● **МАРТА КОЛОМИЄЦЬ,**
директор Програми імені Фулбрайта в Україні:

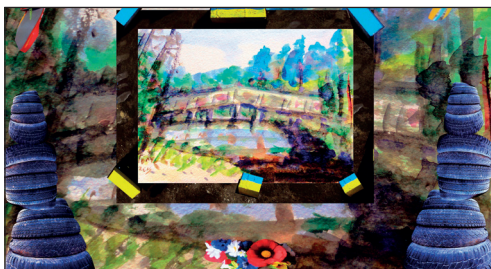

— Кожна робота передає глибокодуховний світ Майдану, пов'язує його з прагненнями людей до повновартісного життя, запрошує співпереживати.

Експозиція варта уваги «світового» глядача, бо мовою мистецтва висловлює подію, що вийшла далеко за межі національного виміру. І ми всіляко сприятимемо її популяризації. Зокрема прагнемо, щоб вона мандрувала містами не тільки США, Канади та Європи, а й рідної України.

● **СВІТЛАНА СОКОВА,**
заступник головного редактора газети «Культура і життя»:

«Майдан спричинив справжній мистецький сплеск. Культурна дипломатія допоможе конвертувати його у зміцнення позицій України у світі. Ми реформуємо механізми репрезентації українського мистецтва за кордоном відповідно до найкращих світових практик».

Олена ГОЛУБ. «Вторгнення»

Немов на підтвердження цих слів міністра закордонних справ України Павла Клімкіна, у Вашингтоні розгорнуто виставку «Революція гідності: образи українського Майдану 2013–2014». Ініціатором і «рушійною силою» проекту стала відомий український культуролог Наталія Мусієнко, а медіа-спонсором — газета «Культура і життя». Ще в жовтні 2014 (№ 40) ми написали про експозицію в Києві виставки «Досвід єднання...», на якій представлялися твори, які оцінює нині Америка. Ілюстрацією ж до публікації стала одна з представлених тоді двох робіт О. Голуб, об'єднаних назвою «Вторгнення». Другий твір став основою постера-запрошення на виставку у Вашингтоні. Отож вибір редакції збігся з вибором американських колег.

Образи Майдану викликали помітний інтерес у США. На відкриття виставки завітали представники політологічних центрів, академічних та ділових кіл, широкої громадськості, а також американських та українських ЗМІ.

Отож, пишаючись нагодою допомоги реалізації прогресивного проекту, «КіЖ» пропонує увазі читача думки щодо нього. Об'єктом розповідати про його подальші презентації, адже, зі слів кураторки, 2 травня — презентація у День відкритих дверей нашої амбасаді у Посольстві України в США, а потім, за її сприяння, — подорож до Філадельфії та Вашингтона.

Майдан у Вашингтоні

Наталія МУСІЄНКО

Виставка «Революція гідності: образи українського Майдану 2013–2014» відкрита безкоштовно для широкої публіки в Міжнародному центрі підтримки вчених імені Вудро Вілсона у Вашингтоні.

У проекті беруть участь 17 українських митців: Юлія Беляєва, Гліб Вишеславський, Антон Гаук, Олена Голуб, Мар'яна Гончаренко, Андрій Єрмоленко, Микита Завілінський, Мар'ян Лунів, Олександр Манн, Роман Михайлюк, Анастасія Некипіла, Марія Павленко, Іван Семесюк, Андрій Сидоренко, Тетяна Русецька, Ірина Хованець, Оксана Чепелик.

Співорганізатори заходу — Інститут Кеннана, Американсько-українська ділова рада, Програма імені Фулбрайта, Інститут проблем сучасного мистецтва Національної академії мистецтв України, а також Посоль-

Співробітниця Інституту Кеннана Мері Елізабет МАЛІНКІН і Наталія МУСІЄНКО біля роботи Мар'яна ЛУНІВА «Аркан»

ство України в Сполучених Штатах.

Ідея проекту зародилася в автора цього тексту в травні 2014 року під час поїздки до США з лекціями про мистецтво Майдану. Після лекцій звучало запитання: «Коли можна буде побачити виставку творів художників, яких надихнув Майдан?»

Усім відомі ускладнення з перевезенням творів на велику відстань. Отож виникла ідея мандрівної виставки: розробляється концепція, збираються роботи художників, що їй відповідають, роблять-

ся їхні високоякісні знімки, які й відправляються до місця експозиції в електронному вигляді. Приймаюча сторона має їх якісно роздрукувати і представити. Фактично це виставка постерів.

Мою ідею підтримали Інститут проблем сучасного мистецтва Національної академії мистецтв України, київський офіс Інституту Кеннана, Програма імені Фулбрайта в Україні та благодійна організація «Фулбрайтівське коло». Саме фулбрайтівці прийняли першу експозицію в Києві у вересні 2014 року (про це писала

«Культура і життя»). Співкуратором виставки став художник А. Сидоренко, який представив свій відеотвір «Коли брехня втрачає силу». Багато зусиль до організації виставок у Києві та Вашингтоні доклав художник Мар'ян Лунів. У нашій колекції представлена його картина «Аркан».

Усі митці були учасниками та очевидцями Революції гідності 2013–2014 років. А Єрмоленко, О. Манн та І. Семесюк є засновниками «Мистецького Барбакану», який перетворився на постійну виставку анархічного мистецтва. А для Г. Вишеславського, О. Чепелик, О. Голуб — це вже друга Революція.

В оригіналі роботи виконані в різноманітних техніках: живописі, асамбляжі, колажі, фотографії, відео, вишивці. Бачення подій українського Майдану очима митців є спробою розкрити суть екзистенційних процесів, які неможливо зрозуміти через сухі повідомлення преси.

Експозиція тільки розпочинає свої мандри, і є надія, що вона побуває в різних містах і містечках світу.

Культурна дипломатія в дії

Думками про значимість виставки поділився посол з особливих доручень Міністерства закордонних справ України Дмитро КУЛЕБА.

— У чому полягає необхідність «культурної дипломатії» з точки зору Міністерства закордонних справ?

— Культурна дипломатія — це спосіб залучення культури в усіх її проявах до захисту і просування інтересів держави у світі. В Україні вона, як складник публічної дипломатії, залишається неусвідомленою зовнішньополітичною силою.

Культурні проекти та стратегії мають стати невід'ємною частиною нашої зовнішньої політики. Вивести культуру-

Дмитро КУЛЕБА

ні питання з кадровою та бюджетною периферією — одне з ключових завдань Міністерства закордонних справ, і ми над цим уже працюємо.

— Як Ви оцінюєте ідею мобільної виставки, ав-

тором якої є Наталія Мусієнко?

— Виставка цікава, тож ми цю ініціативу підтримали і надалі плануємо її розвивати. Фото- і медіа-арт у тренді, тому ми прагнемо актив-

но сприяти таким проектам, не забуваючи й про класичне мистецтво.

Потрібно створювати стабільні форми представлення української культури за кордоном. Добре відомі Дні культури мають бути модернізовані з урахуванням можливостей сучасного мистецького простору та інтересів аудиторії країн, у яких ці заходи проводяться.

Проект став поштовхом для початку роботи над стратегією культурної дипломатії. Експозиція цікава не лише контентом, а й моделлю взаємодії органу влади України (Міністерства закордонних справ), іноземної інституції (Wilson Center) та куратора (Н. Мусієнко). У Міністерстві закордонних справ ми намагаємося формувати культу-

● **МОРГАН ВІЛЬЯМС,**

президент Американсько-української ділової ради:

— Українське революційне мистецтво довгий час підлягало репресіям і було захищене від громади. Величезна кількість творів про Голодомор була зруйнована радянським режимом разом із забороною українським малярством, музикою тощо. Нарешті сьогодні вітчизняне революційне мистецтво відкрите для світу й може робити те, для чого покликане, — розповідати всім правду про Україну!

● **КАТЕРИНА СМАГЛІЙ,**

директор Київського офісу Інституту Кеннана:

— Інститут Кеннана пишається можливістю бути співорганізатором виставки. Нас надихає те, що її ідея належить випускниці Програми Фулбрайт-Кеннана Наталії Мусієнко, учасниці багатьох громадських проєктів.

Світ потребує якомога більше правдивих історій про Україну, її культуру, національних героїв, громадських лідерів. Інститут Кеннана готовий долучитися до розробки та імплементації проєктів, покликаних розвинути сферу культурної дипломатії України.

● **МАР'ЯН ЛУНІВ,**

художник:

— В одній площині високого духу закарбувалися образи тих, хто жив та відійшов у вічність із твердим переконанням, що РАБІВ ДО РАЮ НЕ ПУСКАЮТЬ! Так з'явилися на полотні «Причастя до Вічності» Устим Голоднюк (12 серпня 1994 — † 20 лютого 2014) та Сергій Нігоян (2 серпня 1993 — † 22 січня 2014).

Устим був переконаний, що «людина живе на землі, доки живе пам'ять про неї», а Сергій свято вірив, що «голосом народу говорить Бог». Я бачив їх на Майдані, тих 20-літніх, чий серця билися в унісон. Перше українське покоління, сформоване в умовах постсоціалізму. Незабаром саме воно буде визначати суспільну думку в державі. Молодь свідомило вибрала свої орієнтири й стояла пліч-о-пліч, рухалася в одному напрямку. Так з'явився «Аркан» — відбиток танцю-ініціації, посвяти у воїни, мої роздуми про тих, хто є, і тих, кого уже немає з нами. . .

Осмислення креативності

Тарас НЕПОКІРНИЙ

Учасники виставки — не лише знані митці, але й теоретики мистецтва.

Гліб Вишеславський після трагічних лютневих подій 2014 року створює триптих «Небо Майдану». «Чорне полотно — це стан, який панував на Майдані після того, як згоріли Профспілки, — розповідає митець. — Саме там я підібрав усі деталі: бруківку, рукавички, пляшку, у якій готували коктейль Молотова, протигаз, синьо-жовту стрічку та металевий дріт».

Оксана Чепелик представляє проєкт «КОЛАЙДЕР-100: Київ 2014». Уперше його було презентовано наступного дня після розстрілу на вулиці Інститутській у Києві 21 лютого 2014 року, в рамках Міжнародного фестивалю «Сараєвська зима — 2014», коли в Сараєво відзначалося 100-річчя Першої світової війни. Це дебютний презентований за кордоном проєкт, що рефлектує події нашої сучасної історії.

Директор Інституту Кеннана в Вашингтоні Мет РОЖАНСЬКИЙ та Посол України в США Олександр МОЦИК біля роботи Марії ПАВЛЕНКО «Євромайдан — нове середньовіччя»

О. Чепелик розповідає: «Проєкт “КОЛАЙДЕР-100: Київ 2014” зосереджується на Київському Євромайдані та функціонуванні публічного простору за умов парадигматичних змін глобалізованого світу, де ідеали свободи, демократії і права людини цинічно були розтоптані олігархічною владою. Геополітична колізія, в якій опинилася 2014 року Україна, призвела до

того, що світ перебуває за крок до Третьої світової війни.

Проєкт становить собою арт-колайдер, у якому часопростір відображається як панорамна відеопроекція, що складається із 24–60 відеофрагментів. Вона обертається з прискоренням, активуючи механізм аудіовізуальних стрибків. При цьому певні фрагменти поступово заміщаються архівним відео».

Микита ЗАВІЛІНСЬКИЙ. «Euromaidan 2013–2014»

ру реалізації таких проєктів, яка ґрунтувалася б не на бюрократичній радянській, а на професійній сучасній моделі взаємодії.

Взаємодіючи з різними музеями та кураторами, міністерство реалізувало й інші проєкти. Наприклад, у 2014-му — презентацію виставки робіт українських художників «Through Maidan and

Beyond» у Відні, а цього року — пам'ятний мистецький вечір «Майдан: жертва в ім'я Гідності» в Парижі.

— **Наскільки виправдала себе презентація виставки не в галереї, а в науковому центрі?**

— Різноманітність просторів означає розширення аудиторії, що відповідає нашим інтересам.

— **Чи стане Україна, представлена творами митців, зрозумілішою в інших країнах?**

— Безперечно. Нині сила переконання митця є набагато більшою, ніж сила політика чи громадського діяча.

— **Що можна вважати здобутками в культурній дипломатії?**

— Ми почали ставитися до питання серйозно і рухаємося

вперед, залучаючи професіоналів культурного простору, а не розвиваючи тему з чиновницької дзвіниці.

Працювати потрібно над створенням інфраструктури культурної дипломатії, яку можна буде ефективно наповнювати цікавими проєктами.

Світлана СОКОЛОВА

Антон ГАУК. Без назви

● СІМФЕРОПОЛЬ

Анна АНДРІЄВСЬКА

Минулого тижня співробітники Федеральної служби безпеки провели обшуки в будинках батьків двох журналісток кримського Інтернет-видання «Центр журналістських розслідувань» – Анни Андрієвської та Наталії Кокоріної.

Останню затримали на 6 годин як свідка. Вона назвала звинувачення російських правоохоронців абсурдом і висловила надію на те, що в Криму припинять переслідувати журналістів.

● КИЇВ

Міністерство юстиції України має намір спільно з іншими державними відомствами та цивільним сектором посилити свою роботу із захисту прав громадян, які проживають у Криму.

У Європейському суді з прав людини представники Мін'юсту продовжують домагатися компенсації збитків, завданих Україні, і визнання анексії півострова незаконною.

«У рамках роботи Міністерства юстиції нами встановлено близько 4 тисяч державних підприємств, які повністю втратили своє майно на території Автономної Республіки Крим.

За першою оцінкою, вартість і обсяг збитків унаслідок анексії становить 1 трильйон 100 мільйонів гривень», – заявила перший заступник міністра юстиції Наталія Севастьянова.

● МОСКВА

Посольство США в Росії на своїй сторінці в соціальної мережі «Твіттер» опублікувало дані інфографіки, які демонструють, як змінилися основні показники життя півострова після його анексії Росією.

Як випливає з результатів дослідження, за рік після анексії Криму ціни на товари та послуги в середньому зросли на 30 %, водночас рівень життя, прав і свобод кримчан стрімко знижується.

Ціни на продукти харчування зросли на 50 %, рівень безробіття становить 5,4 %, інфляція склала 42,5 % – такий результат присутності Росії в Криму за останній рік.

Серед оприлюдненої посольством США в Росії інформації – порівняльний аналіз цін за період після проведення референдуму в Криму: послуги кафе готелів і ресторанів подорожчали на 23 %, продукти харчування – на 28,9 %, алкогольні напої та тютюнові вироби – на 40,5 %, сфера охорони здоров'я подорожчала на 14,9 %, транспорт – на 18,4 %, ціни на медикаменти зросли на 25 %. Кількість туристів у Криму, основного джерела наповнення бюджету, скоротилася на 45 %.

Свобода віросповідання так само зазнала утисків – було закрито дві третини українських православних церков.

Містичні символи анексії Криму

Євген БУКЕТ

26 січня 2014 року Папа Римський Франциск виголосив промову із закликом припинити насильство в Україні.

Після промови двоє дітей випустили з балкона голубів миру. Як тільки птахи випурхнули з вікна папської резиденції, на них напали чайка і ворон. Чайка обскувала одному з голубів хвіст, а ворон чіпко схопив іншого пазурами. Проте білі пташки зрештою вирвалися, втрапивши трохи пір'я. Було зрозуміло, що нашу країну атакують злі сили, які прагнуть її знищити. Випадковість? Уже через місяць усі усвідомили, що відбувається...

Цими днями виповнюється рік, звідколи Україна де-факто втратила Крим. Випадково чи ні, але нещодавно, саме в той час, коли один із центральних путінських телеканалів демонстрував фільм про так зване «повернення» Криму, в самому серці Москви загорівся Новодівичий монастир.

Ворон атакує голуба миру

Це одразу охрестили «знаменням згори», яке вказує на майбутню «зміну царя» і хибність шляху, яким пішла Росія. За кілька годин, що правда, пожежу загасили. Ніхто не постраждав.

Голова інформаційного управління Української православної церкви Київського патріархату Євстратій Зоря на своїй сторінці у «Фейсбуці» прокоментував це так: «...Історія монастиря дуже тісно пов'язана з нещасливими правителями Росії, а

також із їхніми дружинами – від батька Івана Грозного, який розлучився з попередньою дружиною, щоби одружитися з майбутньою матір'ю Івана – і аж до цариці Софії, сестри Петра I, ув'язненої в цьому монастирі, та дружини Петра цариці Євдокії Лопухіної.

Її Петро теж відправив у цей монастир доживати віку, а сам одружився з портомією та коханкою князя Меншикова, відомою як імператриця Катерина I. Дуже символіч-

ний для російської історії монастир...»

До речі, Новодівичий монастир збудований як «подяка» за взяття москалями Смоленська. Облога міста 1514 року – одна з найтрагічніших сторінок в історії Великого Князівства Литовського. Дуже моторошна традиція московського православ'я – будувати храми «на крові»...

Ще одне цікаве знамення. Вранці 17 березня на Кримському півострові почався сильний снігопад, було знеструмлено 13 населених пунктів, зупинена робота Керченської поромної переправи. Випадковість?

А півострів тим часом «святував» день «самознищення Криму кримчанами», або «добровільної здачі в рабство», або «Кримської зради»... Мимоволі згадуються слова Володимира В'ятровича, що все це «виглядає дуже органічно в антикраїні, що прагне стати антицивілізацією». Все, як у безсмертних творах Джона Рональда Руела Толкіна, про які теж неодноразово згадують блогери, коментуючи російсько-український конфлікт...

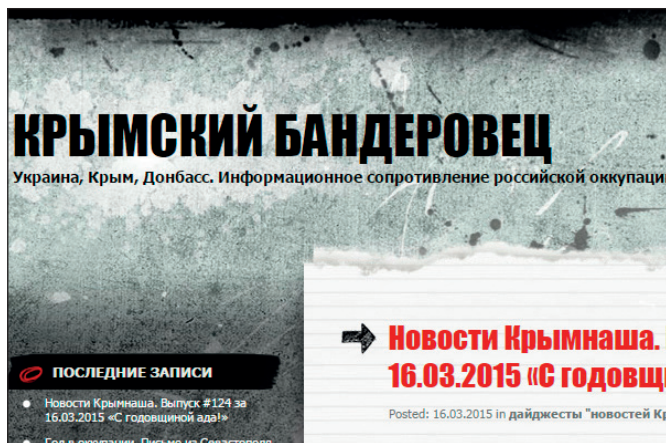
Знайомтеся – «Кримський бандерівець»

Значної популярності серед користувачів соцмереж набув започаткований цього року блог «Кримський бандерівець» (crimeaua1.wordpress.com).

Він ознайомлює читачів із кримськими новинами, зокрема у формі щоденних інформаційних дайджестів.

«Блог створений з метою заповнити прогалини в українському інформаційному просторі та протистояти брехливій російській пропаганді про події в Криму і Україні в цілому», – зазначає автор.

Дайджести «Новин Кримнаша» складаються з повідомлень реальних кримчан у соціальних мережах, особистих спостережень, розпо-

Скріншот сайту

відей близьких і друзів автора. Це історії з життя людей, які опинилися в окупації і з різних причин не можуть

чи не хочуть виїжджати, або тих, хто покинув окупований півострів. Судячи з публікацій, сам автор блога мешкає в

Криму і є «корінним кримчанином».

«У блозі я не пропускаю коментарів у стилі “кисельовщини”, “вивсовьроте” і жовчі на адресу України та мого народу. Для цього йдідть на свої “ЛайфНьюси” та інші джерела путінської пропаганди. Для всіх інших я відкритий до діалогу і дискусій», – пояснює автор.

Дайджест «Новин Кримнаша» № 1 був опублікований у «Твіттері» (twitter.com/CrimeaUA1) 13 листопада минулого року. Відтоді їхня кількість сягнула майже 130-ти. Кількість читачів новин «Кримського бандерівця» сьогодні перевищує 13 тисяч.

Семен ВАСИЛЕНКО

● P.S.

Олег ІЛЬНИЦЬКИЙ і Наталія ПИЛИП'ЮК показують канадські гори. Фотознімок Андрія КУРКОВА

...Не завжди українцям було в Канаді легко і затишно. Під час Першої світової війни на хвилі пошуку внутрішнього ворога канадська влада інтернувала тисячі українців, як колишніх громадян Австро-Угорщини, в трудові табори, розташовані неподалік від Калгарі. Кілька років інтерновані українці разом з японцями та представниками інших етнічних груп будували дороги, рубали ліс, займалися іншими видами примусової праці.

Минуло багато років, перш ніж канадський уряд попросив в усіх незаконно інтернованих вибачення. Тепер про цю сумну сторінку історії Канади нагадує пам'ятник на місці одного з таборів. У Канаді, просто перед мерією Едмонтону, стоїть інший монумент – перший у світі пам'ятник жертвам Голодомору в Україні.

Канада цінує своїх українців, та й українці давно стали відповідальними громадянами Канади. Вони працюють в уряді країни і в урядах провінцій, у банках і в міжнародних корпораціях. Вони, як решта жителів Канади, пишуться тим, що справно платять податки і дотримуються канадських законів.

Джон Бокстель. Пам'ятник інтернованим українцям. Напис на табличці ліворуч: «Чому? Інтернований українець у таборі "Castle Mountain"»

Мені вже й не здалося дивним, що навіть в уряді найбільш північної провінції Канади, території, де живуть переважно інуїти – представники малого північного народу, – міністром юстиції є етнічний українець. У Канаді, як і в усьому цивілізованому світі, людина робить успішну кар'єру не тому, що вона належить до тієї чи іншої етнічної групи, а тому, що вона відповідальний громадянин своєї країни і відповідальний фахівець своєї справи, своєї професії.

В Альбертському університеті в одному з найбільш українських міст Канади днями відбувся триденний симпозиум, присвячений Євромайдану. У заході брали участь науковці з України, Канади та США.

Доповіді та обговорення викликали чималий інтерес наукової не тільки наукової громадськості. Вхід на симпозиум був вільним, запитання доповідачам ставили як академічні, так і просто людські. Деякі гості, котрі просто цікавляться Україною, прийшли з відеокамерами і знімали те,

про нав'язування нею студентам своєї точки зору і своєї позиції. Російський та український науково-викладацький світ розколовся так само, як мир на Донбасі. Але, слава Богу, до активного протистояння в університетах не доходить. Люди просто починають цуратися одне одного.

Приємно вразило мене насамперед те, що багато канадців неукраїнського походження стали активніше цікавитися Україною, а один студент, котрий «захворів» українською тематикою, навіть прилетів із Сінгапура, щоб навчатися в Альбертському університеті.

Навчатися української мови, літератури та української куль-

українцями, ловиш себе на думці, що всі вони відчують життя спокійніше і серйозніше, ніж ми в Україні. Вони менш емоційні, більш розсудливі і не поспішають із відповідями, якщо запитання стосується конфліктної ситуації. Ні, вони відповідають, але відчують ще й відповідальність за свої слова. Саме тому важко собі уявити, щоб у них були заготовлені відповіді й непохитне переконання в чомусь. Так, напевно, позначається в них «канадскість» або «американскість», адже кожен із них є одночасно українцем і громадянином своєї країни.

Олег Ільницький. Вони показували мені канадську природу з тією гордістю і любов'ю, з якою я іноді показую своїм іноземним друзям Карпати, Львів чи Кам'янець-Подільський. Українці завжди щиро люблять свою землю, навіть якщо ця земля не є українською. Але

Андрій КУРКОВ

Українські патріоти Канади

що відбувається, немов збиралися потім ще раз переглянути все це вдома.

Симпозиуми, присвячені українській тематиці, в університетах Канади не рідкість, проте нинішній відрізнявся від попередніх однією деталлю, поміченою тільки університетськими співробітниками, – серед учасників та слухачів заходу цього разу не було русистів.

Так, тепер у багатьох університетах світу кафедри славистики виявилися розколотими українським питанням. Русисти й україністи, які раніше працювали спільно, розділилися нині на два протилежні табори. Україністи, природно, вболівають за Україну й намагаються бути в курсі того, що відбувається в нашій країні. Водночас русисти (звичайно, не всі, але значна частина) вибрали собі роль захисників «русского мира» й політики російського президента.

Ви запитасте: «Як це відчувається?» Річ утім, що в канадській системі вищої школи прийнято брати до уваги думку студентів про їхніх викладачів. Для цього на сайтах університетів завжди є сторінка, де будь-який студент може залишити анонімний або підписаний коментар про свого викладача. І ось недавно одна викладачка російської мови та літератури спровокувала на такій веб-сторінці сплеск заяв

Тепер студентам-перекладачам Університету Альберти є що перекладати. Почнуть із інтерв'ю Сергія ЖАДАНА

тури в Едмонтоні є в кого. Працюють у закладі не тільки канадські українці. Викладає в університеті професор Наталія Пилип'юк, яка народилася в Перу і півжиття прожила в Сполучених Штатах. «Людина має право на множинну самоідентифікацію, – говорить вона. – Я ж не тільки українка, а ще й перуанка й американка. І за кожною з цих трьох ідентифікацій стоїть особливий життєвий досвід. Я виростала в українській родині в Перу, але серед перуанців і перуанських індіанців. Як доросла людина сформувалася живучи у США, але все це не відсувало вбік моє самовідчуття, як українки».

Коли спілкуєшся з канадськими та американськими

Канада – дуже спокійна держава, в ній не прийнято переходити на крик, голосно сперечатися. У країні нескінченні простори, а кількість населення менша, ніж у нас, – усього 33 млн осіб, з яких більше мільйона – етнічні українці. Канада славиться своєю дикою природою, національними парками. У ній звірі не бояться людей, знають, що люди не становлять небезпеки для тваринного світу. Любов до природи також об'єднує канадців, як і звичка бути розважливим.

Канадська природа – два найкрасивіших національних парки «Джаспер» і «Банф» – мені демонструвала професорська сім'я: Наталія Пилип'юк та її чоловік професор-україніст

Канада – це теж Україна. Це теж земля працьовитих людей, котрі люблять жити в будинках, побудованих власноруч.

Ми звикли бачити в представниках української діаспори Європи та Америки насамперед зберігачів українських традицій і цінностей, іноді консервативних, іноді не дуже. Та спробуймо поглянути на них ще й як на громадян своїх країн. Замислімося, як одна ідентичність накладається на іншу, як громадянська ідентичність накладається на етнічну. Такі роздуми можуть допомогти багатьом із нас інакше поглянути на наше суспільство, допомогти нам стати більш толерантними і розсудливими, ніж ми є.

ПАМ'ЯТНИК ЗАСНОВНИКОВІ ВІДЕНСЬКОЇ КАВ'ЯРНІ

відкрито в селі Кульчиці, що на Львівщині. Односельці вирішили увічнити свого знаменитого земляка, основоположника одного з чотирьох кавових форматів – віденської кав'ярні – Юрія Кульчицького.

Саме Кульчицький відкрив кав'ярню «Двір під блакитною пляшкою» у Відні. Він також першим придумав подавати каву з молоком і цукром, що припало до смаку мешканцям міста.

Пам'ятник «українцеві, котрий навчив Європу пити каву» відлитий із бронзи. Його висота – близько двох метрів. В одній руці бронзовий Юрій Кульчицький тримає кавник, а в іншій – тачку з чашками, на якій написано «Як справи, братику-серденько». Кажуть, що саме цю фразу він виголошував, коли пропонував каву відвідувачам своєї кав'ярні.

ФІЛІЖАНКА ВІД МАЙСТРА

Мене частенько запитують: «Скільки у вас кавових горнят і звідки?»

Вирішила, що час від часу буду представляти філіжанки й розповідати їхню історію.

У моїй колекції вже понад триста горняток.

Як почала колекціонувати? Подорожуючи Європою, помітила що під час шопінгу майже всі туристи купують одне й те саме – декоративні тарелі, ручки, брелоки. . .

Саме у Відні, кавовій столиці Європи, вирішила, що куплю кавове горня. Воно дивилося на мене з вітрини сувенірного магазину, який, на жаль, уже був зачинений. Наступного ранку моя мрія здійснилася. Тепер не маю клопоту, що привезти з подорожі, незалежно від того, де мандрую – Україною чи Європою.

Тепер вже і друзі знають, що мені подарувати при нагоді.

Особливо ціную філіжанки від майстрів. Люблю кераміку. Кава в тих горнятках якась особлива.

Три роки тому на фестивалі «Кримський стиль» познайомилася з художницею-керамісткою із Сімферополя Мариною Курукчі. Вона створила свій художній стиль кераміки, є учасницею всеукраїнських та міжнародних виставок.

Марина закінчила Кримське художнє училище імені М. Самокиша. До того ж має ще й філологічну та економічну освіту, вивчає традиційне кримськотатарське мистецтво, мову орнаменту. Її роботи неймовірно легкі й витончені.

ДЕРЕВО ЖИТТЯ ЖАННИ КУЯВИ

Жанна Куява – відома українська журналістка, літературний критик, письменниця. Триразова переможниця літературного конкурсу «Коронація слова».

За кавою Жанна розповідає про творче відраження до Херсона. Письменницю вже чекали студенти Херсонського державного університету та читачі обласної бібліотеки імені Олеса Гончара. Їй не байдуже, як зустрічають її читачі. Завжди хвилюється: що скажуть про її творчість, про що запитають. Радіє, що відраження вдалося. Усі книж-

ки розкуплено, автографи роздано.

Жанна дебютувала в літературі 2012 року. Перша спроба одразу виявилася вдалою. Під час конкурсу «Коронація слова» її роман «Нічниця» здобув спеціальну відзнаку «За ексклюзивний жіночий твір».

Її нова книга «Дерево, що росте в мені» торік на «Коронації слова» була нагороджена спеціальною відзнакою за психологічну глибину та розкриття міжособистісних стосунків і визнана найкращим соціально-психологічним твором.

Сама письменниця говорить: «Це роман про Дерево, яке росте в кожному з нас, Дерево роду, Дерево життя, Дерево наших неповторних «Я». Маємо берегти його, аби не втратити себе...»

Це роман і про велику Любов: людини – до рідної землі, матері – до доньки, батька – до синів. А ще – про двох людей зі скаліченими тілами, але прекрасних серцями...» Цей роман також і про межу людського болю та терпіння, про пошуки самого себе, про безмежну, аж до самопожертви, любов...

Людмила ЧЕЧЕЛЬ
з Жанною КУЯВОЮ

ОЛЕКСАНДР ВАСИЛЕНКО

перевагу віддає каві з молоком. За розмовою народний артист України ділиться спогадами про те, як ішов до своєї мрії.

– Свого часу мені винесли вирок: «Нецікавий голос, звичайний тембр, тож марна праця його розвивати!» Але бажання співати не давало мені спокою. . .

Головне – переконливо йти до здійснення своєї мрії!

Сьогодні його голос визнано голосом унікальної краси. В репертуарі Олександра Василенка – твори композиторів-класиків, сучасна вокальна музика, шлягери минулих років. На порозі весни говоримо, звісно ж, про жінок, про любов, про улюблені пісні. . .

Далі читайте на сусідній сторінці

БЕРЕГІНЯ УКРАЇНСЬКОГО СЛОВА

– так називають Надію Музичук, члена редакції часопису «Громада», що виходить у Будапешті.

Історик за фахом, вона все життя цікавилася мистецтвом. Якось, коли разом їхали до міста, побачила, як пані

Надія на очах творила дива: в її руках народжувалося оригінальне намисто.

За філіжанкою кави Надія Музичук розповідає про роботу Українського центру в столиці Угорщини.

– Щороку в Будапешті відбувається Республіканський конкурс художнього читання творів українською мовою «Джерело».

Організатори конкурсу – Державний орган самоврядування українців Угорщини і Центр української культури та документації Товариства української культури в Угорщині.

У далекому 1837 році в Будапешті було видано перший західноукраїнський альманах «Русалка Дністрова», підготовлений діячами літератур-

ного гуртка «Руська трійця»: Маркіяном Шашкевичем, Яковом Головацьким та Іваном Вагилевичем. Через 160 років, на початку 1998-го, на місці колишньої друкарні, де була надрукована перша в Галичині україномовна книжка, Товариство української культури в Угорщині встановило пам'ятну дошку. Наступного року було започатковано проведення Всеугорського конкурсу художнього читання українською мовою. Серед ініціаторів проведення – угорська поетеса й перекладач Єва Гріґаші, педагог Юдит Софільканич, Ярослава Хортяні, Наталія Драгоманова.

Пані Надія з натхненням і наснагою готує матеріали для часопису «Громада».

Надія МУЗИЧУК зі своїми виробами

В Одеському національному академічному театрі опери та балету

Крим. На відпочинку

У Миргороді

Людмила ЧЕЧЕЛЬ

«...Коли співає Олександр Василенко, я вмикаю голосніше радіоприймач і відчиняю двері навстіж, – писала колись у листах моя мама.

У нього особливий голос, якась така енергетика, яка відволікає від проблем, наповнює душу добротою й ніжністю».

Олександр Василенко – співак світового рівня. На Міжнародному фестивалі «Світ музики», який відбувся в Італії у 2000 році (на нього з'їхали митці з понад п'ятдесяти країн світу), здобув гран-прі й диплом «За голос унікальної краси».

У його репертуарі понад тисяча пісенних творів, які він виконує різними мовами.

Олександр Василенко – народний артист України. На порозі весни ми розмовляємо в одній із київських кав'ярень.

– Пане Олександр, сніг швидко розтане, на зміну зимі прийде весна. Чим ця пора року є для Вас?

– Весна?! Це початок: як у природі, так і в особистому житті. Я народився навесні. Збіглося так, що саме в ті дні – День Києва, цвітуть каштани. А я, до всього, ще й киянин. Для мене це найкраща пора року. Небо таке синє-синє й чисте-чисте. Зелене трава, все доволу розцвітає... Тоді хочеться жити і мріяти. Навесні ніби й мрії народжуються. Я взагалі романтик. Моє найбільше бажання, як і в усіх людей, – мир і спокій для України!

– У Вашому репертуарі багато пісень про любов... До слова, жінка у Вашому житті – це...

– Це насамперед мама, дві мої бабусі, сестра, дружина... Бабусі мене виховували й багато чому доброму навчили. Мама Надія завжди співала. Батько акомпанував їй на мандоліні чи баяні. Вона постійно брала участь у художній самодіяльності.

– Коли Ви відчули себе співаком?

– Іноді я навіть боявся думати, що буду співати на великій

сцені. Така кар'єра здавалася мені чимось захмарним. Були думки стати боксером: я входив до складу збірної команди Києва з боксу. Але після армії вступив до Ленінградського інституту водного транспорту, бачив у майбутній професії романтику. Та саме в студентські роки усвідомив, що понад усе люблю співати.

Співав я завжди. Намагався, аби ніхто не чув, навіть домашні. Вибирив час, коли нікого не було вдома, і співав із задоволенням. Якось мама відчинила двері й здивовано сказала: «А я думала, що це радіо!» А ще якось я здивував

– Жінкам подобаються пісні у Вашому виконанні. Вони дарують Вам квіти?

– Пригадалася одна історія. Якось виступали ми в Гуляйполі, що на Запоріжжі. Приїхали артисти зі столиці. Звісно, зійшлося багато народу. Люди дарували квіти, брали автографи, фотографувалися... Одна жіночка довго стояла в куточку й витирала сльози. Перечекавши всіх, несміливо підійшла й повела розмову: «Знаєте, вже такий момент настав у моєму житті, що жити не хотілося. Навіть хотіла руки на себе накласти... Постійні негаразди в родині...

нував «Дивлюсь я на небо», «Вівці мої, вівці», кілька італійських пісень... До мене підійшов поважний чоловік, який свого часу був продюсером Лучано Паваротті, Каті Річареллі та інших вокалістів, і сказав, що за останні роки десятия такого тембру голосу, як мій, він не чув.

Запропонував укласти зі мною контракт і розпочати роботу. Потрібен був час для вдосконалення італійської мови, підготовки репертуару... Але я відмовився. У той час тяжко хворіла матуся, і я не хотів, щоб вона пішла з життя без мене...

Олександр ВАСИЛЕНКО: «Квіти від шанувальників завжди додають радості й натхнення!»

свого однокласника Валерія, коли заспівав під гітару.

До речі, у школі зі співів я мав трійку... Та вчитель, який приходив до нас додому, щоб навчати нас із сестрою грі на баяні, якось прослухавши мене, сказав: «Тобі треба вчитися, і ти будеш співати!» Співаком відчув себе, коли повернувся з армії й заспівав на родинному святі на мамин ювілей. У нас було багато гостей. Усі аплодували мені, як справжньому артистові.

– Які пісні любите виконувати?

– Ті, що хвилюють і беруть за душу. А хвилюють мене композиції, в яких є глибокий зміст, красива інтонація. І, звичайно ж, пісні про любов. Любов до жінки, до матері, до України...

Та коли ви заспівали «Два кольори», я вмить усе переоцінила. Ви повернули мене до життя. Я тоді вирішила, що скільки Богом відведено – треба жити й творити». В руках жінка тримала пучечок квітів, які вже майже зі'яли. Ось такі миті життя для мене особливо дорогі. Та й пісню цю сам люблю, бо скільки її не виконую – мурашки по шкірі...

– Ваш особливий голос і приніс Вам успіх?

– Мабуть іронія долі! Спочатку за незвичний тембр мене не взяли до консерваторії, а потім я здобув гран-прі й два дипломи на Батьківщині бельканто саме за голос «унікальної краси».

Пам'ятаю виступ на музичному фестивалі в курортному передмісті Рима. Виконував

P.S. У репертуарі Олександра Василенка – твори композиторів-класиків, сучасна вокальна музика та шлягери минулих років, пісні народів світу. Співак виступає з симфонічними, народними, духовними оркестрами та естрадними колективами.

Чимало гастролює (Болгарія, Словаччина, Чехія, Польща, Югославія, Ізраїль, Італія, Іспанія, Франція, Північна Корея, США). Перебуваючи в Італії, мав щасливу зустріч зі Святійшим Папою Римським Іоанном-Павлом II, отримав його благословення.

Його талант – від повсякденної праці. Його пісні – із душі. А сил і натхнення додають друзі й мистецтво.

● КИЇВ

17 березня у «Caribbean club» вперше в Україні виступатиме американський саксофоніст-віртуоз Вейн Ескоффері у супроводі київського біг-бенду під керівництвом Денніса Аду.

Вейна Ескоффері називають головною джазовою надією Америки. Вже у 25 років він своїм неповторним стилем гри і блискучою технікою підкорив Нью-Йорк. А у теперішні 40 років має неабиякий список здобутків: зіграв на одній сцені із багатьма легендами джазу, записав дев'ять альбомів, отримав музичну премію «Grammy» у складі біг-бенду «Mingus Dynasty».

У програмі 17 березня – шедеври джазових «грандів» Чарльза Мінгуса, Хербі Хенкока, Теда Джонса, аранжовані у стилі хард-боп. Також зі сцени «Caribbean club» прозвучать авторські композиції «Dennis Adu Big Band».

● ЛЬВІВ

21 березня – день народження легендарного композитора Йоганна Себастьяна Баха.

24 години живого виконання його творів одночасно в кількох локаціях Львова музикантами з України та з-за кордону, – цю масштабну музичну подію присвячено святкуванню 330-ї річниці від дня народження визнаного Генія Музики.

У цей день музиканти з різних куточків світу об'єднуються, щоб відзначити таку непересічну дату. «Бах Марафон» у Львові стане українським внеском у наймасштабнішу всесвітню ініціативу в історії класичної музики – «Bach in the Subways Day» («День Баха у метро») <http://bachinthesubways.com/>. До цього велетенського міжнародного флеш-мобу, організованого віолончелістом Дейлом Хендерсоном, уже долучилося понад 40 країн і 130 міст (зареєстровано навіть акція із назвою «Бах на арфі» у нігерійському Лагосі).

Загалом участь в «Бах Марафоні» у Львові візьмуть близько 600 музикантів з України, Бельгії, Польщі, Німеччини, Латвії. Цього дня планується встановити рекорд України з найтривалішого живого виконання творів Йоганна Себастьяна Баха. «Бах Марафон» прийматимуть Львівська філармонія, Будинок органної та камерної музики, Палац Потоцьких, а також кав'ярні, ресторани, громадський транспорт міста.

Вербицький – відомий і невідомий

Юлія ПАЛЬЦЕВИЧ

На початку березня виповнилося 200 років від дня народження автора Державного гімну України Михайла Вербицького (1815–1870).

Пісня Вербицького «Ще не вмерла Україна» народилася у роки національного піднесення в Галичині. У ній чується мелодика українських кантів, давньоруські церковні розспіви, організовані чіткою ритмікою маршової ходи, – урочистість без пафосу, м'якість і сердечність без сентиментальності.

Символічно, що для своєї патріотичної пісні, написаної спочатку як солоспів у супроводі гітари, а потім аранжованої для хору, автор обрав вірш наддніпрянця, мешканця містечка Бориспіль Павла Чубинського: попри імперські кордони, конфесійні відмінності, українці уже тоді усвідомлювали себе єдиною нацією. Мабуть тому цю пісню сприйняли

Національна капела «Думка». Художній керівник – Євген САВЧУК. Фотознімок Юрія ШКОДИ

як загальнонаціональну, і в усі найважчі, переламні хвилини життя українці черпали в ній насагу й силу.

4 березня у Національній опері України відбувся концерт, присвячений вшануванню Михайла Вербицького. Захід відвідали та з урочистими промовами виступили віцепрем'єр-міністр – міністр культури України В'ячеслав Кириленко, а також преосвященний владика, єпископ-помічник Ки-

ївської архієпархії Йосиф (Мілян), який звернувся до присутніх від імені глави Української греко-католицької церкви, блаженнішого Святослава (Шевчука).

Численна публіка, що заповнила зал Національної опери того вечора, мала нагоду не лише ознайомитися із подвигами життям і діяльністю Михайла Вербицького – священика греко-католицької церкви, автора Державного

гімну України, а й пізнати його різноманітну музичну творчість, мало відому широкому загалу. У програмі прозвучали літургійні композиції, музика до українських драматичних вистав (зокрема до п'єси «Підгір'яни», деякі пісні з якої нині побутують як народні), Симфонія № 6 в оркеструванні Віктора Гуцала, світські хоріві твори у супроводі симфонічного оркестру (оркестрування Мирослава Скорика), а також кантата «Заповіт» для соліста, двох хорів та оркестру на вірші Тараса Шевченка.

На сцені Національної опери України виступили Національна заслужена академічна хорова капела України «Думка», Тарас Компаніченко та гурт «Хорея козацька», патріарший хор Собору Воскресіння Христового Української греко-католицької церкви, Національний оркестр народних інструментів України, Академічна чоловіча хорова капела імені Левка Ревуцького, симфонічний оркестр Національної опери України, Київський муніципальний хор «Київ».

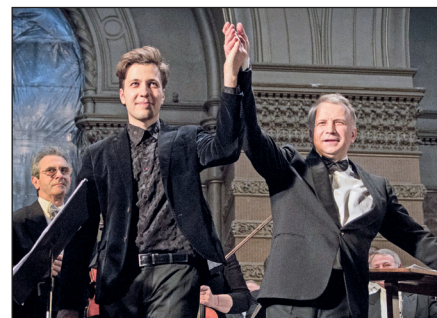
Forte/piano концерт в Одесі

На сцені Одеської філармонії з великим успіхом пройшов симфонічний концерт під орудою Володимира Рунчака.

Авторські концерти Володимира Рунчака в Одесі, його виступи як диригента і співтворчність з одеськими музикантами стали свого роду традицією, існування якої дає життя багатьом сміливим ініціативам. Слід також віддати належне й оркестру Одеської філармонії під керівництвом Хобарта Ерла, адже бути в авангарді – неабияка праця.

Слухачі мали змогу послухати «Forte/piano-концерт» для симфонічного оркестру без фортепіано Рунчака, Другий фортепіанний концерт Бели Бартока і симфонічну композицію «Rendering» Лучано Беріо.

Авторство останньої визначається як подвійне: Беріо використав фрагменти незавершеної ре-мажорної симфонії Франца Шуберта, «лагатаючи» порожнечі між ними. Отак наприкінці ХХ століття отримав нове життя незакінчений твір австрійського романтика початку ХІХ

Олександр ПЕРЕПЕЛИЦЯ і Володимир РУНЧАК

століття. Так само сумлінно інтерпретував симфонічну композицію і диригент Володимир Рунчак.

Неабияка майстерність знадобилась також у роботі над Другим фортепіанним концертом Бели Бартока. Цей твір сповнений контрастів: скажене за темпом серце, поглиблено-спогадальні, майже імпресіоністські сторінки адажіо тощо.

Партію фортепіано виконав одеський піаніст Олександр Перепелиця. Лауреат

численних конкурсів і фестивалів сучасної музики, він чудово відчуває час, епоху та контекст створення опусу.

Особливо непросто було грати таку енергійну музику після «Forte/piano-концерту» Володимира Рунчака, що не поступається Бартоку в силі та емоційності, яку тільки може виразити сучасна музика.

Щодо ідеї та форми «Forte/piano-концерту» сам автор пише: «Твір – одностайний, але складається з двох контрастних розділів. За формою він наближається до інструментального концерту. Але інструментів solo – два: симфонічний оркестр (99 % музики) та фортепіано (1 % музики), які грають один без одного. Оркестр без фортепіано грає набагато більше, але фортепіано виконує своє solo в кінці твору. У цьому є якась міра балансу між двома солістами, що є чималим плюсом на користь фортепіано».

І баланс таки був збережений! Таким чином досяглася гармонія, а через неї і краса.

Олена СТРИЛЬЧУК

● У КІНОТЕАТРАХ ІЗ 19 БЕРЕЗНЯ

Позитив, якого так не вистачає меланхолійному сьогоденню, фонтанує з прем'єр цього тижня. Серед іншого, на широкі екрани виходить три комедії на будь-який смак та вік.

Енні

Весела і невгамовна Енні живе в дитячому притулку, де всі перебувають під суворим контролем виховательки. Одного разу дівчинку рятує заможний Вілл Стекс. Саме на той час він балотується в мери, тож поспішає розповісти про це на всіх телеканалах. Зваживши всі за і проти, команда Вілла включає Енні у виборчу кампанію, згідно з якою мільярдер забирає сироту з притулку до себе додому. Дівчинка не тільки підвищує рейтинг Стекса, але й пробуджує в ньому почуття, які роками ховалися за грішми і владою.

Дім

Прибульці раси Був захоплюють Землю. Вони планують покращити життя на нашій планеті. Для цього людей збирають у спеціальні резервації, щоб ніщо не заважало планам інопланетян. Однак дівчинці Дар вдається залишитися на планеті, і вона рішуче налаштована дати відсіч загарбникам. Її несподіваним союзником стає один із представників Бувів із незабутнім ім'ям О. Дивний, але кумедний О – ізгой серед побратимів, тому щиро допомагає Дар.

Божевільне весілля

Клод і Марі Верней вже встигли видати заміж трьох зі своїх чотирьох дочок. Їхніми чоловіками стали китаець, араб і єврей, але на цьому потрясіння для добропорядної буржуазної пари не закінчилися. Четверта дочка «ощасливила» їх новиною, що незабаром виходить заміж за темношкірого парубка. Клоду й Марі доведеться вкотре пережити божевільне весілля, в якому зіткнуться різні культури. І ніхто з них не знає, чого очікувати від нових родичів...

Антон ФІЛАТОВ

Цього року вперше в історії український фільм здобув одну з головних нагород престижного кінофестивалю незалежного кіно «Санденс».

Документальна стрічка «Російський дятел» була удостоєна гран-прі журі. Ця картина намаує друге дно в аварії на Чорнобильській АЕС. Автор ідеї фільму Федір Александрович, який також виконав у ньому головну роль, розповів, як непросто було знайти засекречену інформацію про вибух на ЧАЕС, що це за сигнал «Російський дятел», який глушив західні радіостанції, і що у цієї стрічки спільного з творіннями Параджанова.

– Як Ви дізналися про надпотужний локатор «Дуга», що розташований поблизу ЧАЕС, і що Вас змусило зняти фільм про цього техногенного монстра?

– Про «Дугу» є багато інформації в Інтернеті, але майже всі викладені там версії – неправильні. Наприклад, пишеться, що її спеціально побудували біля ЧАЕС, бо вона споживала занадто багато енергії. Але насправді це була приймаюча

«Дуга», й енергії їй потрібно було відносно небагато. Приблизно два роки ми перевіряли всі ці версії. Мені здається, більшість із них було створено навмисно, щоб відволікти від справжніх мотивів.

– Цікаво, коли за дослідження соціальної чи історичної проблеми береться саме художник, а не історик чи соціолог. Що унікального в такому випадку може підказати митець?

– Дилетант має свіжий погляд на проблему. У фільмі я позиціоную себе як просто людину. Я хотів би, щоб в Україні нарешті відійшли від цих ярликів і почали робити акцент саме на людському, а не на статусному.

Знімаючи «Російського дятла», мені було цікаво поставити деякі запитання. Зрештою виникли певні думки. Робота над цим фільмом була просто пригодною з друзями.

– Отримуючи приз на «Санденсі», Ви сказали зі сцени: якщо не зупинити Росію зараз, то дії нашого північно-східного сусіда можуть призвести до Третьої світової війни.

– На жаль, точку неповернення ми вже минули. Сьогодні потрібно ставитися одне до одного дуже дбайливо, адже теперішня ситуація в країні змушує замислитися, що друзів і близьких ми, можливо, бачимо востаннє. Нині потрібно цінувати кожну мить.

– Один із членів журі «Санденса» сказав, що Ваш фільм ознайомлює зарубіжного глядача з Україною. Так, як це свого часу робив Параджанов...

– Як і Параджанов у своїх останніх роботах, під час зйомок «Російського дятла» ми створювали картину без сценарію. Ми йшли за матеріалом, і стежили, куди він нас введе.

Крім того, Марк Казінс, який очолював цьогорічне журі «Санденса», зазначив, що «Російський дятел» (подібно до «Громадянина Кейна» Орсона Уеллса) відкрив несподівані прийоми в роботі над фільмом. У цій стрічці режисер Чед Грація заявив про нові закони в документальному кіно.

Фізика для домогосподарок

Жага знімати фільми про своїх знаних співвітчизників – одне з небагатьох виправдань британської самозакоханості.

Туманний Альбїон ледь не щороку видає кілька стрічок про політиків, митців або науковців, котрі змінили хід історії.

В українських кінотеатрах показується фільм про життя видатного англійського фізика «Всесвіт Стівена Хокінга». Картина красномовно розповідає про те, як цей паралізований геній перевернув уявлення людства про чорні діри і теорії часу.

Найскладніші наукові концепції пояснюються в стрічці дуже доступно. Наприклад,

Кадр із фільму

відмінності в гіпотезах Ейнштейна і Хокінга показуються на різниці між горошком і картоплею. А формування чорної діри ілюструється чашкою чорної кави, в якій закручується спіралька білого молока. Тож

картина буде цікава допитливим школярам, котрі захоплюються природничими дослідженнями. Водночас фільм зацікавить і домогосподарок, звиклих до літератури а-ля «як схуднути і пізнати всесвіт за 10 днів».

Сюжет стрічки на певному етапі починає драгувати своєю легковажністю і сентиментальністю. Стосунки з дружиною і дітьми випнуті тут на перше місце. Натомість у долі Хокінга знайдеться з десяток більш важливих тем.

Наприклад, його боротьба за виживання або нестандартність мислення. Або те, як він, будучи паралізованим, написав низку книг, кожна з яких стала революцією у фізиці. Все це сценаристи, на жаль, відсунули на задній план. Просто фільм зроблений за стандартами телефонної балаканини, в якій побутові теми тяжіють над усім іншим.

● «ОХМАДИТ» СЬОГОДНІ

Такий вигляд сьогодні має фасад відділення ВІЛ-інфікованих та хворих на СНІД дітей у Київській лікарні «Охматдит».

Новини культури на порталі
CultUA.media

Портал «CultUA.media» знаходить благодійників

«Головному редакторові порталу CultUA

Чи не могли б Ви підказати контакти організаторів проекту з розпису фасадів «Охматдиту» (<http://cultua.media>)?

Мене звати Василь Каракай. Я власник компанії «Arenda-Lesov.com.ua». Якщо проект відбудеться – готовий надати будівельні ліси для виконання робіт.

Буду чекати дзвінка організаторів! – такий короткий лист щойно надійшов до редакції медіа-порталу «КультУА». Аналогічне зацікавлення виявили Фондація Героя України, академіка Петра Тронька, Видавничий дім «Пам'ятки України», редакція журналу «Inside Kyiv» та кілька митців.

Це відповідь на публікацію 11 березня 2015 із нашої стрічки «Новини культури» та її популярного репосту на низці «Фейсбук»-сторінок Національного газетно-журнального видавництва Міністерства культури.

«Small Heart with Art», унікальний благодійний проект, який обмінює картини українських художників на медичну та іншу техніку для хворих дітей, спільно з Національною спеціалізованою дитячою лікарнею «Охматдит» оголошує конкурс на виконання розпису фасаду відділення ВІЛ-

інфікованих та хворих на СНІД дітей у Києві. Взяти участь у ньому можуть художники з будь-якого куточка світу, повідомляє «Культпростір».

«Мета конкурсу – знайти митців, які зробили б лаконічний екстер'єр лікарні веселим, життєрадісним і незвичайним, – пояснюється в прес-релізі

проекту. – Усе дитинство маленьких пацієнтів минає під дахом «Охматдиту», тож потрібно зробити так, аби й стіни були до них привітними».

Конкурс розпочався першого березня і триватиме до першого травня, коли буде обрано 9 проектів-переможців, а їхніх авторів запросять розписати фасад будівлі. Витрати на проживання й матеріали організатори беруть на себе.

Крім того, «Small Heart with Art» пропонує обміняти картину талановитої української художниці Тетяни Войтович на телевізор для лікарні, що спеціалізується на допомозі ВІЛ-інфікованим дітям. «Медичний заклад уже давно став другою домівкою для цих малюків, а дехто з них ніколи й не знав іншої оселі. Життя тут обмежене чотирма стінами, і телевізор – одна з нечисленних розваг», – коментує цю пропозицію прес-служба благодійного проекту.

Раніше в рамках проекту картину молодої української художниці Юлії Моховікової обміняли на спеціалізований велотренажер для хворої на ВІЛ дитини з дитячим церебральним паралічем.

Газета «Культура і життя» та портал «CultUA.media» висвітлюватимуть подальший розвиток благодійної акції. Детальніше про цю ініціативу: <http://smallheartwithart.com>

Андрій БЕРЕЖИНА

Газета «Культура і життя»

№ 14–15 (4637–4638), 20 березня 2015 р.

Виходить із 7 жовтня 1923 року
Свідоцтво про реєстрацію
КВ № 1026 від 26.10.94 р.

Засновники

Міністерство культури України, Український комітет профспілки працівників культури, редакція газети

Головний редактор

Анатолій СЕРИКОВ

Адреса редакції

03040, м. Київ, вул. Васильківська, 1
Тел.: +38 (044) 498–23–65
nvu.kultura@gmail.com

Видавець

Національне газетно-журнальне видавництво

Генеральний директор

Роман РАТУШНИЙ

Видавнича рада

Андрій КУРКОВ (голова), Євген БУКЕТ, Сергій ВАСИЛЬЄВ, Олег ВЕРГЕЛІС, Вадим ДОРОШЕНКО, Віктор фон ЕРЦЕН-ГЛЕРОН, Наталка ІВАНЧЕНКО, Ростислав КАРАНДЄЄВ, Ігор ЛІХОВИЙ, Наталія ЛИГАЧОВА, Наталія МУСІЄНКО, Лариса НІКІФОРЕНКО, Руслан ОНОПРІЄНКО, Юрій ПЕРОГАНИЧ, Роман РАТУШНИЙ, Віталій САТАРЕНКО, Анатолій СЕРИКОВ, Олег СВІРКО, Артем СТЕЛМАШОВ

Адреса видавництва

03040, м. Київ, вул. Васильківська, 1
Тел.: +38 (044) 498–23–65

Дизайн та верстка

Сергій ЗАДВОРНИЙ

Поліграфічний комбінат
ТОВ «Типографія "Від "А" до "Я"»
м. Київ, вул. Колекторна, 38/40
Тел.: (044) 563–18–04, 562–28–51

Розповсюдження і реклама

Тел.: +38 (044) 498–23–64;
+38 (098) 335–99–94

Редакція не публікує колективні листи та звернення

Публікуючи проблемні матеріали, редакція, окрім спеціально обумовлених випадків, подає лише авторський погляд.

Передрук і відтворення текстових та ілюстративних матеріалів «Культури і життя» – тільки з письмового дозволу редакції.

© «Культура і життя», 2015

ПЕРЕДПЛАТА НА ГАЗЕТУ ТРИВАЄ

Передплатна ціна на 2015 р.:
півріччя – 89,19 грн; 3 місяців – 45,42 грн

У передплатній ціні враховано вартість доставки до вашої поштової скриньки і вартість оформлення абонементу.

Передплатний індекс 60969

ВИДАНО

за сприяння Фондації Петра Тронька і Видавничого дому «Пам'ятки України»

Наклад 5 000

Ціна договірна

